

De parochie en de AVG

Eind vorige maand is de Algemene Verordening Gegevensbescherming – kortweg AVG – van kracht geworden. Dit is een nieuwe wet die in alle landen van de Europese Unie de privacy van burgers beter wil beschermen. Deze wet heeft ook gevolgen voor de kerk en vraagt om enkele maatregelen van parochies.

Uitgangspunt van de wet is dat bedrijven en organisaties niet zomaar persoonsgegevens van mensen mogen gebruiken. Persoonsgegevens zijn alle gegevens die herleidbaar zijn tot één concrete persoon. Het betreft de naam en adresgegevens, maar bijvoorbeeld ook e-mailadressen, BSN-nummers, bankgegevens en soms ook foto's en videomateriaal. Daarnaast kent de wet ook bijzondere persoonsgegevens, waartoe onder meer gegevens over geloof, politieke voorkeur of medische gegevens vallen.

Elke parochie heeft met persoonsgegevens en zelfs met bijzondere persoonsgegevens te maken. Maar het is niet zo dat er sinds 25 mei helemaal geen gegevens meer mogen worden verwerkt. De wet erkent ook het gerechtvaardigd belang van instanties – zoals de kerk – om gegevens te gebruiken om hun werk te kunnen doen. Wel dienen parochies zich aan een aantal zaken te houden.

Inventarisatie maken

Het is heel verstandig als parochies een inventarisatie maken van alle persoonsgegevens die ze hebben en gebruiken. In de praktijk blijken dit er vaak veel meer te zijn, dan vooraf gedacht. Een inventarisatie helpt om daar inzicht in te krijgen en om passende afspraken over het correcte gebruik te maken.

Ledenadministratie

Alle parochies in heel Nederland dienen een ledenadministratie bij te houden in het programma DocBase. De Bisschoppenconferentie heeft dat begin dit jaar voor het hele land besloten. Voor dit programma is gekozen, omdat het gebruiksvriendelijk is én het voldoet aan alle voorwaarden voor de AVG. Parochies die dat nog niet gedaan hebben, kunnen zich via de landelijke website melden om de ledenadministratie in dit programma te beginnen.

Privacyverklaring en -reglement

Alle organisaties die met persoonsgegevens werken dienen een privacyverklaring op hun website te hebben en een privacyreglement. Parochies hoeven dit niet zelf te bedenken. Via de website van de bisschoppenconferentie zijn modellen beschikbaar die door parochies overgenomen kunnen worden.

Verwerkingsovereenkomsten

Parochies die een derde partij (een zogenaamde: ‘verwerker’) inschakelen die voor de parochie gegevens verwerkt – bijvoorbeeld de adressen van alle communicantjes of de abonnees van het parochieblad –, moet met deze verwerker een verwerkersovereenkomst sluiten. Ook hiervoor zijn landelijk modellen beschikbaar.

Foto- en video-opnames

In de brief die landelijk onder alle parochies is verspreid, wordt gewag gemaakt van het vragen van toestemming aan mensen die op foto's en video's komen te staan die voor publicatie zijn bestemd. In de praktijk is dit niet altijd eenvoudig. Het is daarom verstandig om – wanneer er in kerken of bij kerkelijke evenementen foto's of opnames worden gemaakt – bij de ingang van de kerk of in het misboekje een mededeling te publiceren dat men er rekening mee dient te houden dat er foto's/opnames worden gemaakt, zodat wie dat wil eventueel uit het zicht van de camera kan gaan zitten.

Daarnaast is het in sommige gevallen mogelijk om een beroep te doen op de zogeheten ‘vrije meningsuiting’ om verslag van publieke evenementen te kunnen blijven doen. Zo geldt de AVG niet wanneer een persoon op een foto niet direct of indirect identificeerbaar is. Onder identificeerbaar wordt verstaan dat de identiteit zonder onevenredige inspanning kan worden vastgesteld. In alle gevallen is het zonder meer vanzelfsprekend dat wanneer iemand aangegeven heeft niet gefotografeerd te willen worden, dit ook niet gebeurt.

Het is overigens verstandig om bij de voorbereiding op de toediening van sacramenten (doopsel, communie, vormsel, huwelijk) mensen tevens schriftelijk toestemming te vragen dat de parochie hun persoonsgegevens en/foto's c.q. die van hun kinderen mag gebruiken voor publicatie in het parochieblad of op de website. Die schriftelijke toestemming dient de parochie te bewaren.

Recht op inzage en vergetelheid

De nieuwe wet geeft iedere burger het recht op inzage van zijn eigen gegevens bij een bedrijf, overheid of andere instelling. Dat betekent dat wanneer mensen van een parochie willen weten welke gegevens deze van hem of haar heeft, de parochie eraan moet meewerken om daar inzicht in te geven. In de nabije toekomst kan dit digitaal, via een speciale app die hiervoor landelijk wordt ontwikkeld, maar het kan ook altijd door mensen op de pastorie of het secretariaat te ontvangen en inzage te geven in hun eigen deel van de ledenadministratie.

Mensen hebben ook het recht om ‘vergeten te worden’, zoals de wet dat noemt. De kerk heeft een eigen procedure met betrekking tot het uitschrijven van leden, waarin heel nadrukkelijk rekening is gehouden met de rechten van mensen, maar tegelijkertijd ook het gerechtvaardigd belang van de kerk is omschreven. Parochie die verzoeken tot uitschrijven krijgen, worden verzocht zich aan deze landelijke richtlijn te houden.

Overige (eenvoudige) maatregelen

Naast bovengenoemde zaken, is het voor iedereen – en dus ook parochies – goed mogelijk om een aantal eenvoudige maatregelen te treffen. Denk daarbij aan het opnemen van een zogeheten ‘disclaimer’ onder een e-mailbericht. Dit is een zinnetje waarin staat de inhoud alleen bedoeld is voor de geadresseerde en niet voor iedere ander die de tekst (al dan niet per ongeluk) onder ogen krijgt. Mails die naar meerdere mensen gaan, zijn het beste te versturen als BCC en niet als CC. Op die manier kan nooit een e-mailadres terecht komen bij mensen die het niet hadden mogen zien. Let verder op met het verzamelen van persoonsgegevens. Vraag niet meer dan voor een bepaald doel noodzakelijk is.

Functionaris Gegevensbescherming

De wet verplicht grote organisaties om een Functionaris Gegevensbescherming (FG) aan te stellen. Op landelijk niveau is ervoor gekozen om voor alle parochies in Nederland één FG aan te stellen voor de zorgvuldige verwerking van de ledenadministratie van R.-K. parochies. Dit is Mr. John Bakker, algemeen econoom van het bisdom Rotterdam. Zijn functie beperkt zich alleen tot persoonsgegevens in de ledenadministratie van parochies. Voor andere vragen die raakvlakken hebben met de privacywetgeving hoeft geen FG benoemd te worden en zijn parochies zelf verantwoordelijk.

Handboek

Landelijk wordt op dit moment de laatste hand gelegd aan een handboek voor parochiesecretariaten over omgaan met privacyregels. Dit wordt op korte termijn naar alle parochies toegestuurd. Ook worden binnenkort alle besturen van kerkelijke instellingen, voor zover die bij het bisdom bekend zijn, en de besturen van katholieke begraafplaatsen geïnformeerd over wat zij kunnen doen om aan de AVG-regels te voldoen.

[website ledenadministratie](#) [website rkkerk en AVG](#)

Foto: Sander van Daal